

Een geharde militair geeft een opmerkelijk getuigenis

Als Jezus, de Man van Nazareth, sterft aan het kruis, schudt de aarde op haar grondvesten. Een enorm dreunen gaat door de grond, rotsen scheuren krakend vaneen. En dat is niet het enige. Al drie uur lang is het donker. Het is een vreemde, lugubere duisternis. Het is geen zonsverduistering, die duurt niet drie uur. Niemand begrijpt wat er gebeurt. En daarnet heeft Jezus het uitgeroepen: 'Eloï, Eloï, lama sabachtani?'

'Mijn God, Mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?'

Het is een citaat uit Psalm 22, de Psalm waaruit we net hebben gezongen. Jezus leeft met de Psalmen, Hij leeft als het ware in de Psalmen. Markus geeft deze woorden van Jezus bewust weer in de taal waarin Jezus ze uitriep, het Aramees. Dat is Zijn moedertaal. Het Kind aan het kruis roept om Zijn Vader, in de taal van Zijn moeder.

Markus schrijft in vers 37: 'En roepend met luide stem gaf Jezus de geest.' De evangelist Johannes vertelt erbij wát Jezus riep. Het is een overwinningskreet: 'Het is volbracht!' En Lukas vermeldt hóé Jezus de geest gaf: door opnieuw een Psalm aan te halen, Psalm 31: 6: 'Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest.' Zo sterft Jezus, met de woorden van de Psalmen op Zijn lippen.

Tegenover het kruis staat de centurio, de hoofdman over honderd. Een geharde militair, die carrière heeft gemaakt in het Romeinse leger. Daar was wel wat voor nodig, om op te klimmen tot de rang van centurio. Komt deze man uit Rome? Dat weten we niet. Het kan, maar de Romeinen ronselden ook soldaten uit andere delen van het rijk. Een Jood zal het niet geweest zijn, want militairen werden meestal niet te werk gesteld in het gebied waar ze vandaan kwamen.

'Hij was het dus wérkelijk! Gods Zoon!'

Hij staat tegenover het kruis, dat wordt door Markus nadrukkelijk vermeld. Hij heeft dus goed zicht op Jezus. En als dit allemaal gebeurt, komt hij tot een opmerkelijke uitspraak: 'Werkelijk, deze mens wás Gods Zoon!'

Ik denk dat hij het inderdaad zó gezegd heeft, met déze klemtoon. 'Werkelijk, deze mens wás Gods Zoon!' Waarom? Omdat deze centurio dat ongetwijfeld gemerkt heeft en gehoord heeft, dat het bij Jezus dáárom ging. In feite ging het in het proces tegen Jezus om twee vragen: 'Is hij de Koning van de Joden?' Dat was met name de vraag voor Pilatus. Als Jezus 'Koning van de Joden' wil zijn, dan is Hij een opstandeling!

Maar de diepere vraag kwam aan de orde in het proces voor de Joodse Raad: 'Is Jezus Gods Zoon?' Dát is de vraag die de hogepriester stelt: 'Bent U de Christus, de Zoon van de Gezegende, de Zoon van God?' Dát heeft Jezus bevestigd, en dáármee tekende Hij Zijn doodvonnis.

En precies dáárom wordt Hij op de kruisheuvel Golgotha bespot als de 'Zoon van God'. Mattheüs vertelt dat er mensen langsloten, die roepen: 'Als U de Zoon van God bent, kom dan van dat kruis af!' En wat zeggen de Joodse leiders? Zij zeggen: 'Hij heeft op God vertrouwd; laat Die Hem nu verlossen als Hij Hem welgezind is, want Hij heeft gezegd: Ik ben Gods Zoon.'

Dát is dus de kwestie waar het om draait: 'Is Hij de Zoon van God, of niet?' En ongetwijfeld heeft die centurio dat gehoord. Zijn mannen hebben meegespot met de mensen, en misschien hijzelf ook wel. In ieder geval heeft hij hun niets in de weg gelegd. Maar nu, nu kijkt hij omhoog en hij ziet daar Jezus hangen, Jezus, die het uitgeroepen heeft: 'Het is volbracht!' en die nu gestorven is. En de hoofdman kan er nu niet meer omheen. 'Werkelijk, deze mens wás Gods Zoon!'

Een belangrijke getuige...

Na de dood van Jezus is dit de eerste getuige. Een Romeinse officier. En voor de eerste christenen was dit getuigenis héél belangrijk. Zij ervoeren deze uitspraak als een bijzondere lichtstraal van God. Hier wordt de waarheid over Jezus uitgesproken door iemand van wie je dat nooit zou verwachten. Hoe weten we dat het voor de eerste christenen zo belangrijk was? Dat weten we doordat drie van de vier evangelisten, Mattheüs, Markus en Lukas, over deze militair vertellen. Maar ieder van hen vertelt weer andere dingen, aanvullende gegevens. Ieder heeft dus weer andere bronnen geraadpleegd. Mattheüs was er hoogstwaarschijnlijk zelf bij, hij was één van de twaalf leerlingen. Markus kan er ook zelf bij geweest zijn, en anders heeft hij zijn informatie van Petrus, want het Evangelie van Markus is opgeschreven naar aanleiding van interviews met Petrus. En Lukas heeft weer andere bronnen geraadpleegd, zoals Maria, de moeder van Jezus.

We zullen ze even naast elkaar leggen.

Markus schrijft dus dit: 'En de hoofdman over honderd die daarbij stond, tegenover Hem, en zag dat Hij zo roepend de geest gegeven had, zei: Werkelijk, deze Mens wás Gods Zoon!' Mattheüs schrijft, in hoofdstuk 27: 54: 'En toen de hoofdman over honderd en zij die met hem Jezus bewaakten, de aardbeving zagen en de dingen die gebeurden, werden zij erg bevreesd en zeiden: Werkelijk, Dit wás Gods Zoon!' Mattheüs schrijft dus dat de hoofdman en de andere soldaten bang werden, vooral door de aardbeving, en ook dat ze het sámen zeiden: 'Werkelijk, Dit wás Gods Zoon!'

Lukas schrijft, in hoofdstuk 23: 47: 'Toen de hoofdman over honderd zag wat er gebeurd was, verheerlijkte hij God en zei: Werkelijk, deze Mens wás rechtvaardig.' Lukas vertelt dus dat de centurio God verheerlijkt, en hij gebruikt hetzelfde woord als wat hij gebruikt voor de herders in Bethlehem, als ze Jezus hebben gezien als Kind in een kribbe. 'De herders keerden terug en zij verheerlijkten en loofden God.' Aan het begin en aan het einde van Jezus' leven op aarde staan mensen die God verheerlijken. En Lukas vertelt ook dat de centurio Jezus 'rechtvaardig' noemt. Wat Jezus zegt, dat is waar, Hij is integer. Hij ís de Zoon van God.

Veel bijbeluitleggers hebben zich afgevraagd: 'Wat zou deze centurio voor beeld gehad hebben van Gods Zoon? Zou het een algemene uitspraak zijn geweest? "Dit was echt een godenzoon!" Of zou hij er méér bij bedacht hebben?'

Natuurlijk weten we niet precies wat die man heeft bedoeld. Maar hij heeft bevestigd wat al die omstanders juist ontkenen, waar ze de draak mee staken. 'Jezus? De Zoon van God?!'

'Ja!' zegt deze officier. 'Hij is het wérkelijk, Gods Zoon!'

Juist omdat zijn getuigenis zo opmerkelijk is, is er in de eerste eeuwen veel over deze centurio gespeculeerd. Hij werd Longinus genoemd, er ontstonden legenden rondom zijn leven, hij zou in Jezus zijn gaan geloven en als martelaar gestorven zijn. In de Sint-Pieter in Rome staat een beeld van hem. Maar we weten verder eigenlijk niets met zekerheid over hem, behalve wat er in de Bijbel staat. Is hij christen geworden? Zeker is het niet, maar het kan heel goed.

Waarom is het voor óns zo belangrijk dat zijn getuigenis staat opgetekend in de Bijbel? Ik noem twee dingen.

1. ... omdat hij een buitenlander is

Ten eerste: deze man is een buitenlander. De eerste getuige na de dood van Jezus is geen Jood, maar een heiden, een niet-Jood. Dat de Messias zou komen om Israël te verlossen, dat was al duidelijk in het héle Oude Testament. Maar juist hiér komt

zónneklaar naar voren dat Jezus gekomen is als Redder van de héle mensheid, Joden én niet-Joden!

Op de heuvel Golgotha wordt héél Psalm 22 vervuld. Niet alleen het eerste deel van die Psalm, waarin David klaagt: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten?' Waarin hij zegt: 'Een horde boosdoeners heeft mij omsingeld, ze hebben mijn handen en voeten doorboord. Zij hebben mijn kleding onder elkaar verdeeld en ze werpen het lot om mijn gewaad.' Al die psalmregels zijn vervuld op Golgotha.

Maar het gaat verder. Want na de klacht breekt in Psalm 22 de jubel door. God hóórt de klacht van David! En Hij geeft een ommekeer. En dan staat er in Psalm 22: 28-29: 'Alle einden der aarde zullen eraan denken en zich tot de HERE bekeren: alle geslachten van de heidenvolken zullen zich voor Uw aangezicht neerbuigen. Want het koningschap is van de HERE, Hij heerst over de heidenvolken.'

Deze centurio is het levende bewijs! Gods genade vloeit uit naar alle volken, naar de heidenen! Dat zijn wij ook! De genade is ook uitgevloeid naar de Lage Landen bij de zee! Straks zullen we het zingen: 'Waar men ooit de wildste volken vond, zal God ontvangen aanbidding, eer en dankb're lofgezangen. Want Hij regeert en zal Zijn almacht tonen. Hij heerst, zover de blindste heid'nen wonen, tot Hem bekeerd.' Dat zijn wij! Volkeren die andere goden dienden: Donar en Wodan en Freia. En we zijn 'tot Hem bekeerd'!

Het getuigenis van deze centurio laat zien hoe enorm de reikwijdte is van Gods genade. Hoe onbegrensd de kracht is van Jezus' bloed. Dat het óns heeft bereikt, hier, zó ver van Jeruzalem, zó ver van de bronnen in het Midden-Oosten, dat is een wonder! Ik weet niet waar jouw wieg heeft gestaan, misschi en hier in Nederland, misschien op een heel andere plaats op aarde. Maar waar het ook is, dat Gods Geest jóú heeft bereikt, dat Hij mij heeft bereikt, daar kun je je over blijven verbazen. En dat is wat we vieren aan het Heilig Avondmaal, het wonder van Gods genade voor óns. 'Wie ben ik, Heer, dat u mij op het oog had...? Wie ben ik, grote God, dat ik mag leven dankzij het offer van Uw Zoon, de Koning der Joden?' Dat is het eerste: deze centurio is een buitenlander. Daarom is zijn getuigenis zo bemoedigend, juist ook voor ons.

2. ... omdat hij een dader is

En het tweede, dat is dit: deze centurio is een dader. Hij geeft leiding aan de soldaten die Jezus aan het kruis spijkeren. Hoogstwaarschijnlijk is hij het ook die leiding gegeven heeft aan de geseling van Jezus, een afgrijselijke marteling. Het is deze militair onder wiens verantwoordelijkheid de soldaten met Jezus sollen, Hem bespotten, Hem beschimpen, Hem bespuwen, Hem slaan, Hem een doornenkroon opzetten, Hem een spotkleed aantrekken. Hier staat een dader. En hij kan zich niet onttrekken aan zijn verantwoordelijkheid. 'Befehl ist Befehl', dat is een dooddoener. Natuurlijk, Jezus kwam voor de slachtoffers, daar hoeft niemand aan te twifelen. Maar Hij kwam ook voor de daders. Hij kwam voor zondaren. En dat woordje 'zondaar', daar moet je nooit aan

wennen. 'Ja, we zijn allemaal zondaars'. Zonde maakt meer kapot dan je lief is. Zonde, dat is leugen, bedrog, haat, geniepigheid, opstand. Zonde is het echte, onverdunde kwaad, en alles wat daaruit voortvloeit.

De eerste getuige na de dood van Jezus is een dader. Het is één van de mensen voor wie Jezus gebeden heeft: 'Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen.' En weet je wat ik zó mooi vind, zo bijzonder? Dit getuigenis van de centurio maakt duidelijk dat God dat gebed van Jezus hééft verhoord. Want hoe kan die centurio zeggen dat Jezus de Zoon van God is? Dat kan Hij alleen dankzij God Zelf.

In Mattheüs 16 komt Petrus tot dezelfde belijdenis. Jezus vraagt: 'Wie zeggen jullie dat Ik ben?' En dan zegt Petrus: 'U bent de Christus, de Zoon van de levende God.' 'U bent Gods Zoon'. Als Petrus dat zegt, geeft Jezus dit antwoord: 'Zalig ben je, Simon Barjona, want vlees en bloed hebben jou dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader, die in de hemelen is.' Oftewel: 'Petrus, dit antwoord kun je niet geven omdat ménsen je dat hebben laten zien. Nee, Góð heeft je dat laten zien.'

En als hiér, op Golgotha, deze centurio hetzelfde zegt: 'Werkelijk, deze Mens wás Gods Zoon', dan kan ook hij dat alléén maar zeggen dankzij God Zelf, dankzij de Heilige Geest. De Vader hééft hem vergeven, het gebed van Jezus, 'Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat zij doen,' dat gebed ís verhoord.

En ook daarin schittert de genade van God. Ook dat mogen we vieren aan het Avondmaal. Dat God genade geeft aan zondige mensen, aan daders, dankzij het Offerlam, Jezus Christus, dankzij Zijn bloed.

Als je dat bedenkt, zou je dan niet álles doen om het ook goed te maken met mensen die jij hebt benadeeld? Zou je niet alles doen om recht te doen, om vrede te stichten?

Het Avondmaal: een dankbaarheidsmaaltijd!

Ergens in de Verenigde Staten kwamen op een dag, jaren geleden, twee collega's met elkaar in gesprek tijdens een lunchpauze: Jermaine Washington en Michelle Stevens. Ze kenden elkaar redelijk, ze beschouwden elkaar als goede kennissen. Tot op een dag Michelle stond te huilen. Ze vertelde dat ze al elf maanden op een wachtlijst stond om een donornier te krijgen. In die tussentijd moest ze aan de dialyse. Ze was chronisch moe, ze kreeg steeds blackouts en ze had ontzettend veel last van pijn.

Toen ze dat hoorde, nam Jermaine een besluit. Ze zei: 'Jij krijgt een nier van mij.' dat waren niet alleen woorden, ze dééd het ook. Michelle was gered.

Na die tijd bleven ze samenkomen, drie keer maand, voor een lunch. Michelle noemde dat een gratitude lunch, een dankbaarheidslunch.

Jezus heeft ons veel meer gegeven dan één nier. Hij gaf ons oneindig veel meer. Daarom vieren wij het Heilig Avondmaal als een gratitude meal, een dankbaarheidsmaal. We mogen naast de centurio gaan staan, op de heuvel Golgotha, en het mét hem belijden: 'Werkelijk, deze Mens, Jezus ís Gods Zoon!' Amen.

Beeld van Sint Longinus in de Sint-Pieterskerk in Rome, gemaakt door de beeldhouwer Gian Lorenzo Bernini (1598 - 1680)